

3.10.2013 Ilmastohistoria ja asutus

ILMASTON MUUTOS JA ASUTUKSEN KEHITYS

Professori Mika Lavento

Mika Lavento on arkeologian professori Helsingin yliopiston Filosofian, historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitoksella. Pohjois-Skandinavian pronssikauden arkeologian ohella hänen kiinnostuksensa kohteisiin lukeutuu geoarkeologia, jossa tutkitaan esineiden löytöyhteyksiä sekä niiden maantieteellisiä ja ympäristöön liittyviä kysymyksiä. Professori Lavento on työskennellyt Pohjoismaiden lisäksi suomalais-ugrilaisilla alueilla, Kreikassa ja Jordaniassa.

Arkeologi seuraa ilmaston muutosta ihmisten jälkeensä jättämien aineistojen kautta. Nämä aineistot voidaan ajoittaa joko esinemuotojen tai kulttuurikerrosten avulla. Tämän lisäksi arkeologit seuraavat ilmaston muutosta erilaisten geologisten ja biologisten näyteprofiilien antaman tiedon kautta. Tätä tietoa yritetään yhdistää toisiinsa ja eri alueille pystytään luomaan oma ilmastonmuutosprofiilinsa.

Professori Lavento tarkastelee ilmaston muuttumista ja ihmisasutusten kehitystä viimeisestä jääkaudesta jäätikön vetäytymisen kautta nykyisen holoseenikauden alkuun (n. 9 600 eaa.) ja edelleen lähelle omaa aikaamme. Erityistarkastelun kohteena on holoseenikauden ilmastomuutos ja siinä näkyvät piikit. Myös arkeologisen tutkimuksen valossa on ilmeistä, että ilmastomuutoksen kiihtynyt vauhti poikkeaa maapallon aikaisemmista vaiheista. Kuten kansainvälinen IPCC-raportti vastikään vahvisti, ihminen itse vaikuttaa keskeisesti ilmastomuutoksen etenemiseen tällä hetkellä.

Keskeinen viestini liittyy siihen, millainen merkitys ilmastolla on ihmisasutuksen muutosten heijastajana. Jääkauden päättymisen on mahdollistanut asutuksen leviämisen. Vaikka on selvää, että ilman jääkauden katoamista nykyihmisen levittäytyminen nykyisille asuma-aloille ei olisi ollut mahdollista, ihminen on kuitenkin myös pystynyt sopeutumaan ilmastossa tapahtuneisiin muutoksiin historian eri aikoina. Ilmaston vaikutus asutuksen indikaattorina on kompleksisempaa, kuin miltä se saattaa ensi silmäyksellä näyttää.

Studia Generalia -tilaisuudet videoidaan. Niitä voi seurata suorina lähetyksinä ja jälkikäteen verkko-osoitteessa: www.helsinki.fi/videot.

Keskusteluun voi osallistua myös tekstiviestein (p. 050-415 4892), Studia Generalia-blogissa (blogs.helsinki.fi/studiageneralia) ja twitterissä (#studiageneralia).

Studia Generalia -luentosarjat toteuttaa Helsingin yliopiston Avoin yliopisto yhteistyössä Unigrafian kanssa. Tervetuloa!

Lisätietoa: www.helsinki.fi/avoin/studiageneralia